

แบบรายงานการประชุม/ฝึกรอบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน

หน่วยงาน ศูนย์วิทยบริการ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

๑. ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ-สกุล นางสาวศศิรินทร์ ประจงใจ ตำแหน่ง บรรณารักษ์

กลุ่มบุคลากร สายวิชาการ สายสนับสนุนวิชาการ

๒. หลักสูตรหรือเรื่องที่เข้าร่วมประชุม/ฝึกรอบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการในหัวข้อ From Metadata to Linked Data: Guidelines for Collections Connection Without Boundaries (จากเมทาดาตาสู่ลิงค์ดาตา แนวทางเชื่อมโยงคอลเล็กชันแบบไร้พรมแดน) วิทยากรในการสัมมนา

๑. รองศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ ศรีบริสุทธิ์สกุล ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒. Mr.Jeff Mixer, Senior Product Manager, Metadata and Digital Services จาก OCLC

๔. สถาบันหรือหน่วยงานที่จัดสัมมนา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับ OCLC (Online Computer Library Center) และ บริษัท แอ็ดวานซ์ มีเดีย ซัพพลายส์ จำกัด

๕. ระยะเวลาที่เข้ารับการสัมมนา

ระหว่างวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๖๘ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๒.๓๐ น.อบรมออนไลน์ผ่านโปรแกรม Zoom

๖. งบประมาณที่ใช้ในการสัมมนา

ไม่มีค่าใช้จ่าย

๗. วัตถุประสงค์ของการสัมมนา

๑. เพื่อพัฒนาทักษะด้านการฟังสัมมนาภาษาอังกฤษ ให้ดีขึ้น

๒. ทำให้เข้าใจถึงความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการเชื่อมข้อมูลเข้าด้วยกันได้ดียิ่งขึ้น

๘. สรุปเนื้อหาสาระของการสัมมนา

๑. OCLC Meridian เป็น product หนึ่งที่ช่วยในการ บริหารเอนทิตี ที่ปรากฏในระเบียบรายการ ห้องสมุด และยังนับเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนของการ implement ข้อมูลเชื่อมโยง

2. ตัวอย่างเอนทิตีที่ปรากฏในระเบียบรายการ เช่น บุคคล องค์กร สถานที่ เหตุการณ์ เนื้อหา (สารสนเทศ) ฯลฯ

๓. หลักการข้อมูลเชื่อมโยง คือ ทุกเอนทิตีต้องมี URI รหัสนเฉพาะของตนเอง

๔. มีหลายเจ้าที่ผลิต URI ของเอนทิตีขึ้นมา อาทิ วิกิข้อมูล หอสมุดรัฐสภาอเมริกัน สถาบันเกตตี้ สมิธโซเนียน ฯลฯ

๕. OCLC Meridian ใช้งานง่ายกว่าการเติมข้อมูลในวิกิข้อมูล มีผู้ดูแลควบคุมความถูกต้องและขอบเขตของ Meridian และ OCLC ยังทำหน้าที่แทนห้องสมุดสมาชิกในการการเสนอแนะ และทดสอบเทคโนโลยีลิงก์ดาต้า เพียงแต่ต้องจ่ายค่าบอกรับสมาชิก

๖. URI ได้รับการจัดทำใน **รูปแบบเปิด** (open format) อย่าง json-ld, xml, turtle หรือเรียกว่า **serialization** ของข้อมูลเชื่อมโยง แพลน SL ลองก้อปปี URI หรือดาวน์โหลด RDF file ไปเปิดที่ JSON-LD Playground

๗. สามารถทดลองการใช้งานฟังก์ชันการบริหารเอนทิตีผ่าน BIBFRAME editors เช่น MARVA, Metadata Maker, Sinopia

๘. ในมุมมองบรรณารักษ์วิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ เราคงต้องเปลี่ยนความคิด ทลายความเคยชินในยุค MARC21 แล้วหันมาให้ความสำคัญกับ Access / Relationship / Connection มากกว่า Description

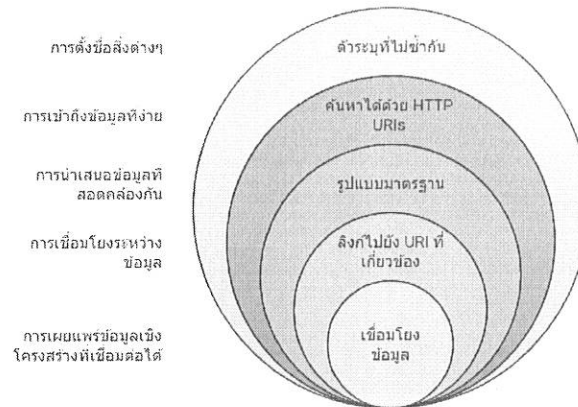
๙. เวลากรอก BIBFRAME editor อาจจะรู้สึกตะหงิด ๆ ตัวเองบ้าง ที่มีได้กรอกข้อมูลเมทาเดตา ใส่ value โดยตรงเหมือนแต่ก่อน แต่จะให้ link หรือใช้ auto- suggestion ทดแทน

๑๐. ไวยากรณ์ BIBFRAME (ไวยากรณ์ลิงก์ดาต้า triplestore - subject, predicate, object) ยังสำคัญและจำเป็นต่อการจดจำ เพื่อปรับใช้สำหรับการบริหารเอนทิตีที่ปรากฏในระเบียบรายการห้องสมุด

หลักการของข้อมูลเชื่อมโยง

Linked Data เป็นวิธีการเผยแพร่ข้อมูลเชิงโครงสร้างลงบนเว็บ ในลักษณะที่ทำให้สามารถเชื่อมต่อกันได้และค้นหาได้ง่าย โดยอิงตามหลักการสี่ประการ:

- ๑) ใช้ตัวระบุที่ไม่ซ้ำกัน (URI) เพื่อตั้งชื่อสิ่งต่างๆ (Things)
- ๒) ใช้ HTTP URIs เพื่อให้ผู้คนสามารถค้นหาชื่อเหล่านั้นได้
- ๓) เมื่อใครก็ตามค้นหา URI ก็จะได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในรูปแบบที่เป็นมาตรฐาน เช่น RDF
- ๔) รวมลิงก์ไปยัง URI ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลได้

หลักการเหล่านี้ช่วยให้ห้องสมุดสามารถสร้างเว็บข้อมูลที่เชื่อมโยงกันอย่างเข้มข้น ซึ่งเครื่องจักรและมนุษย์สามารถใช้งานได้

๒. การใช้งานในห้องสมุด

๒.๑ การทำรายการและข้อมูลเมทาดาดา

ข้อมูลเชื่อมโยงช่วยให้ห้องสมุดสามารถปรับปรุงการจัดทำรายการของตนได้ โดยการใช้คำศัพท์และออนโทโลยีที่ได้มาตรฐาน สิ่งนี้ช่วยให้มั่นใจได้ว่าเมทาดาดาจะสอดคล้องและสามารถทำงานร่วมกันได้ระหว่างระบบต่างๆ ตัวอย่างเช่น การใช้หัวเรื่องของห้องสมุดรัฐสภาสหรัฐอเมริกา (LCSH) เป็นคำศัพท์ควบคุมสามารถช่วยเชื่อมโยงทรัพยากรของห้องสมุดกับชุดข้อมูลอื่น ๆ ได้

๒.๒ การทำงานร่วมกัน

ห้องสมุดสามารถปรับปรุงความสามารถในการทำงานร่วมกับสถาบันและระบบอื่น ๆ ได้ด้วยการนำเทคโนโลยี Linked Data เพื่อให้ข้อมูลจากห้องสมุดต่างๆ สามารถรวมและเข้าถึงได้ง่าย ซึ่งจะช่วยให้การแบ่งปันทรัพยากรและความร่วมมือเป็นไปได้อย่างสะดวก ตัวอย่างเช่น ห้องสมุดสามารถเชื่อมโยงคอลเล็กชันของตนกับฐานข้อมูลภายนอก เช่น วิกิดาต้า เพื่อสะท้อนบริบทและการเชื่อมต่อที่หลากหลายยิ่งขึ้น

๒.๓ ประสบการณ์ผู้ใช้

ข้อมูลเชื่อมโยงช่วยเพิ่มประสบการณ์ของผู้ใช้ ผ่านกลไกการค้นหาและการค้นพบที่เป็นธรรมชาติมากขึ้น ผู้ใช้สามารถค้นหาแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้ง่ายขึ้นผ่านข้อมูลที่เชื่อมโยงกัน ตัวอย่างเช่น ผู้ใช้ที่ค้นหาหนังสือสามารถได้รับบทความที่เกี่ยวข้อง บทวิจารณ์ หรือผลงานอื่น ๆ ของผู้เขียนคนเดียวกัน ซึ่งทั้งหมดเชื่อมโยงกันผ่านโครงสร้างข้อมูลพื้นฐาน

๒.๔ มนุษยศาสตร์ดิจิทัล

เทคโนโลยี Linked Data กำลังถูกนำมาใช้ในโครงการมนุษยศาสตร์ดิจิทัลภายในห้องสมุดด้วย โดยการเชื่อมโยงงานวรรณกรรม เอกสารทางประวัติศาสตร์ และวัตถุทางวัฒนธรรมอื่นๆ ห้องสมุดสามารถสร้างคอลเล็กชันดิจิทัลที่ครอบคลุม บอกเล่าเรื่องราวที่กว้างขึ้น และดึงดูดนักวิจัยและประชาชนทั่วไปได้ไปพร้อม ๆ กัน

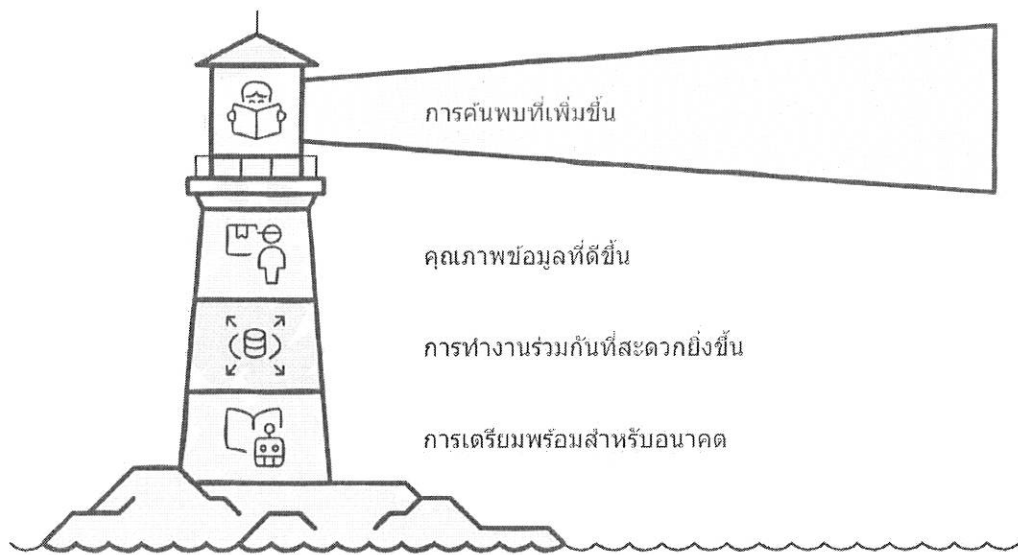
๒.๕ ประโยชน์ของ Linked Data สำหรับห้องสมุด

การค้นพบที่เพิ่มขึ้น: Linked Data เพิ่มความสามารถในการมองเห็นทรัพยากรของห้องสมุดบนเว็บ ทำให้ผู้ใช้ค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้ง่ายขึ้น

คุณภาพข้อมูลที่ดีขึ้น: โดยการใช้คำศัพท์และออนโทโลยีที่เป็นมาตรฐาน ห้องสมุดสามารถรับประกันคุณภาพและความสม่ำเสมอของข้อมูลเพิ่มมากขึ้น

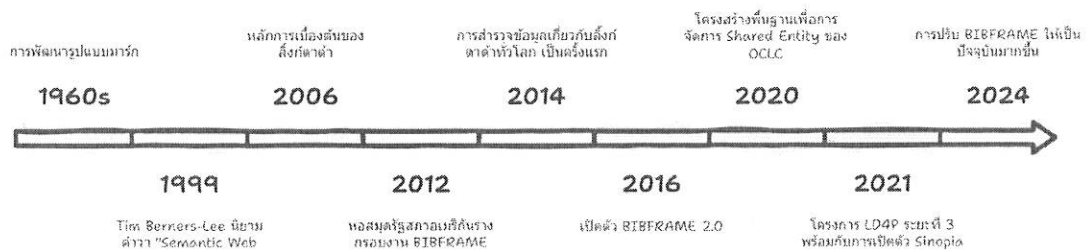
การทำงานร่วมกันที่สะดวกยิ่งขึ้น: ห้องสมุดสามารถทำงานร่วมกับสถาบันอื่น ๆ นักวิจัย และบุคคลทั่วไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผ่านการแบ่งปันชุดข้อมูลเชื่อมโยง

การเตรียมพร้อมสำหรับอนาคต: เมื่อเว็บยังคงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การนำเทคโนโลยี Linked Data มาใช้จะช่วยให้อาคารสมุดสามารถปรับตัวเข้ากับแนวโน้มและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการจัดการข้อมูลได้

เทคโนโลยี Linked Data ส่งมอบเครื่องมือที่ทรงพลังให้กับห้องสมุด ในการปรับปรุงแนวทางการจัดการข้อมูล ปรับปรุงประสบการณ์ของผู้ใช้ และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างห้องสมุดต่าง ๆ โดยการนำเทคโนโลยีเหล่านี้มาใช้ ห้องสมุดไม่เพียงแต่สามารถสงวนรักษาคอลเล็กชันของตนเอาไว้เท่านั้น แต่ยังสามารถทำให้เข้าถึงคอลเล็กชันดังกล่าวได้ง่ายขึ้น และเชื่อมโยงกันมากขึ้น ในยุคดิจิทัลเช่นนี้ เมื่อภูมิทัศน์ของข้อมูลยังคงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ข้อมูลเชื่อมโยงจะมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการกำหนดอนาคตบริการของห้องสมุด

วิวัฒนาการของลิ่งก์ดาต้าในห้องสมุด

วิวัฒนาการของลิ่งก์ดาต้าในห้องสมุด

ระยะเริ่มต้น (๑๙๖๐ -๒๐๐๖)

ทศวรรษ 1960: รูปแบบ MARC (MACHine-Readable Catalog) ถูกพัฒนาขึ้นในตอนแรก เพื่อใช้ในการสร้างรายการโดยอัตโนมัติ รูปแบบนี้จะถูกมองว่าเป็นปัจจัยที่จำกัดในการเปลี่ยนไปสู่ Linked Data ในภายหลัง

๑๙๙๙: ทิม เบอร์เนอร์ส-ลี ได้สร้างคำว่า "Semantic Web" ขึ้นมา โดยจินตนาการถึงเว็บของข้อมูลที่เชื่อมโยงกันซึ่งเครื่องจักรสามารถเข้าใจและประมวลผลได้

๒๐๐๖: ทิม เบอร์เนอร์ส-ลี อธิบายหลักการของ Linked Data โดยให้กรอบงานสำหรับการเผยแพร่และเชื่อมต่อข้อมูลที่มีโครงสร้างบนเว็บ การเกิดขึ้นของโครงการ Linked Data (๒๐๐๖-๒๐๑๖) ปี ๒๐๐๖: แนวคิดของ Linked Data ถูกนำเสนอ ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในการจัดการข้อมูลบนเว็บ

๒๐๑๒: ห้องสมุดรัฐสภาสหรัฐอเมริกาเผยแพร่ร่างแรกของ BIBFRAME (กรอบบรรณานุกรม) โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เป็นทางเลือก Linked Data แทน MARC

๒๐๑๔: การสำรวจข้อมูลลิ่งก์ดาต้าระหว่างประเทศครั้งแรกสำหรับผู้ใช้งานถูกดำเนินการ เพื่อบันทึกแนวโน้มการนำไปใช้ในช่วงแรก แรงผลักดันเพิ่มขึ้น

โครงการพัฒนา (2016-ปัจจุบัน)

ปี ๒๐๑๖: BIBFRAME 2.0 ถูกปล่อยออกมา เร่งการนำไปใช้ในชุมชนห้องสมุด โครงการ Linked Data for Production (LD4P) เปิดตัวขึ้น โดยรวมห้องสมุดวิจัยเข้าด้วยกันเพื่อดำเนินการ Linked Data

๒๐๑๘: การสำรวจข้อมูลเชื่อมโยงระหว่างประเทศครั้งที่สามสำหรับผู้ดำเนินการ แสดงให้เห็นถึงความสนใจที่เพิ่มขึ้นและความหลากหลายของโครงการ

ปี ๒๐๒๐: OCLC เปิดตัวโครงการ Shared Entity Management Infrastructure สร้างแพลตฟอร์มสำหรับการจัดการร่วมของเอนทิตี เช่น บุคคลและงานสร้างสรรค์ ห้องสมุดรัฐสภาสหรัฐอเมริกาเพิ่มจำนวนผู้ทำรายการที่ใช้ BIBFRAME เป็นส่วนหนึ่งของโครงการ "BIBFRAME ๑๐๐" ของพวกเขา

ปี ๒๐๒๑: LD4P เข้าสู่เฟส 3 โดยมุ่งเน้นที่การนำเสนอโปรแกรมแก้ไขข้อมูลเชื่อมโยงบนคลาวด์ที่เรียกว่า Sinopia

๒๐๒๔: เวอร์ชันที่ปรับปรุงของ BIBFRAME ยังคงถูกนำเสนอและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง วิกีข้อมูลเริ่มได้รับความนิยมเป็นแหล่งข้อมูล Linked Data ที่สำคัญสำหรับห้องสมุด โดยมีเครื่องมืออย่าง Scholia และ EntiTree ที่รวมข้อมูลของวิกิข้อมูลเข้าด้วยกัน

ปัจจุบัน: ห้องสมุดกำลังทดลองใช้ Linked Data มากขึ้น โดยนำไปใช้ในระบบ กระบวนการทำงาน และบริการต่างๆ การร่วมมือและความร่วมมือระหว่างสถาบันและผู้จำหน่ายเทคโนโลยีกำลังเติบโตขึ้น ส่งเสริมให้เกิดภูมิทัศน์ข้อมูลที่เชื่อมต่อกันมากขึ้น

๙. ปัญหาอุปสรรคในการสัมมนา

-

๑๐. ประโยชน์ที่ได้รับจากการสัมมนา

: - ต่ตนเอง

๑. ได้รับความรู้เกี่ยวกับระบบฐานข้อมูลในห้องสมุด จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

๒. ได้รับความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาค้างข้อมูล ,การเข้าถึงข้อมูล และรูปแบบการเชื่อมโยงข้อมูลภายในห้องสมุด

: - ต่อหน่วยงาน/มหาวิทยาลัย

๑. สามารถนำความรู้ที่ได้ มาปรับใช้ และพัฒนาระบบฐานข้อมูลภายในศูนย์วิทยบริการให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

๒. สามารถนำมาเป็นแนวทางการจัดการข้อมูลภายในฐานข้อมูลภายในศูนย์วิทยบริการให้ดียิ่งขึ้น

๑๑. เอกสารหรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่ได้รับจากสัมมนา

-

๑๒. สำเนาประกาศนียบัตร/วุฒิบัตรฯ ที่ได้รับจากการประชุม/ฝึกอบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน

-

๑๓. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ อื่น ๆ

-

(ผู้รายงาน).....ศศิวิทย์

(นางสาวศศิวิทย์ ประจงใจ)

วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๘

ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาชั้นต้น

.....

(ลงชื่อ)Banya W.

(นางสาวเบญญา หวังมหาพร)

รองผู้อำนวยการศูนย์วิทยบริการ

วันที่.....